

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Kinél van a 0307 K4007 100160307 8 Mai 1924 számú

100 lejes bankjegy?

Otszáz lejt adunk érte

Ujabb százlejeset bocsátunk utjára

A Népszövetség ellenőrizni fogja minden ország közoktatását

Ki fog terjedni figyelme a diákverekedésekre is

Genfből jelentik: Dr. Münz Zsigmond, kiváló bécsi publicista memorandumot terjesztett a Genfben ülésező Népszövetség elé. A memorandumban Münz azt javasolja, hogy a Népszövetség állítson össze egy bizottságot a nevelésnek minden államban való egységesítésére. A bizottság feladatát tizenkét pontban így foglalja össze:

1. Ethikai kánont (utmutatót) kell összeállítani, amely nem a vallásoktatás pótlására szolgál, hanem amelyet tanítónak és tanulóknak fajra és felekezetre való tekintet nélkül világszerte, minden iskolában, a tanuló hatéves korától egészen huszonnégy éves koráig kötelező tárgyként előadnak. Ez ethikai kánonnak célja az, hogy kijelölje az ifjúság lelkéből a pártgyűlöletet és a túlzó nacionalizmus tüzeit.

2. Ezt az ethikai kánont a nemzetközi nevelés szervezésére kiküldött bizottság fogja összeállítani, amely a Népszövetségnek van alárendelve.

3. Emellett a Népszövetség az iskolák történelmi és olvasókönyveiből is vétesse ki a sovénizmus és a vallási türelmetlenség élesztésére alkalmas szakaszokat.

4. Nemzetközi ellenőrzés a mozik, a zene és a játékok felett.

5. Különös figyelem fordítandó a diákságra és ennek a nacionalista excessusokkal való kapcsolatára, itt azonban kerülni kell minden fontoskodó denunciaciót.

6. Megvizsgálandó az alkoholizmus hatása az ifjúságra, mert az alkoholizmus rendszerint édestestvére a túlzó nacionalizmusnak. Egyszerűen meg kell vizsgálni a diákverekedések okát. A párbajt lehetetlennek kell tenni.

7. A Népszövetség küldje ki

szakértőit a különböző országok iskoláiba, hogy a nevelés szellemét megismerje és ami utánzásra érdemes, azt átvegye, ami pedig mellőzni való, azt kiküszöbölje.

8. A hírlapokat ellenőrizze a Népszövetség, hogy ne uszít hassanak. Mindez azonban a sajtószabadság és véleménynyilvánítás korlátozása nélkül kell, hogy megtörténjék.

9. Ankéteket kell rendezni azokban az országokban, amelyekben nemzeti szélsőséges izgatások veszélyeztetik a békét.

10. Mindezeket a vizsgálatokat és elelnőrzéseket az érdekelt országok kormányának

beleegyezésével kell eszközölni.

11. Minden iskolába be kell vezetni legalább egy világnyelv kötelező tanítását.

12. A Népszövetség küldjön diplomáciai képviselőt nemcsak azokba az országokba, amelyek tagjai a Népszövetségnek, hanem azokba is, amelyek még nem tagok.

Nagyvárad árfolyamok

Magyar korona	35050	áru	345	pénz
Oszták shilling	2870	"	2860	"
Francia frank	965	"	960	"
Angol font	990	"	987	"
Svájc frank	3940	"	3930	"
Lira	830	"	820	"
Dollár	203	"	202	"
Cseh korona	602	"	600	"

Ma hajnalban Váradon megöltek egy fiatalembert

— Részletes tudósítás a 7-ik oldalon —

Éjszakánként tengeralattjárók siklanak át a Boszporuszon

Izgalom Törökországban az angol flotta-manőverek miatt

— Az Estilap eredeti távirata —

Konstantinápolyból jelentik: Anatólia nyugati határai mentén egy angol flotta megkezdte gyakorlatait. Ez a jelenség főleg Szmirnában okozott nagy izgalmat, amit aztán fokozott az is, hogy egy páncélos cirkáló harcászati lövészgyakorlatokat tartott. A torpedónaszádról sűrűn érkez-

nek csolnakokban matrózok Galipoliba, azzal az ürüggyel, hogy a háboruban elesett bajtársaik sírját meglátogatják. Őrnaszádok cirkálnak a Boszporuszon és feltartóztatják és igazoltatják a kereskedelmi hajókat. Éjszakánként tengeralattjárók siklanak a Boszporuszon át a Fekete-tengerre.

Külföld

Miért mentették fel Beniczkyt a tiltott közlés vádjá alól

Az újabb pesti ítélet érdekes indokolása

— Budapesti tudósítónk távirata —

Az első nap kormányzósértésért és hivatali titok megszegéséért 3 évi fogházra ítélték Beniczky Ödön volt magyar belügyminisztert azért, mert a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében a katonai ügyészség előtt tett — és Horthy Miklós kormányzó személye ellen irányuló — vallomását az Az Újságban közzétette. A második napon pedig ugyanezért a cselekményért — tiltott közlés címen — vádat emelt a budapesti törvényszék nemcsak Beniczkyt, de Kóbor Tamást is az Újság fe-

lelős szerkesztőjét. Ez alól a második vád alól, — mint ismeretes, — Beniczkyt fölmentették, viszont Kóbort egy havi fogházra és ötmillió korona pénzbüntetésre ítélték.

Az ítéletet, — mint mai táviratunk jelenti — a következőképpen indokolja a bíróság:

A törvényszék Beniczkyt nem mondotta ki bűnösnek, mert előtte a tiltott közlés csak eszköze volt a szándékolt és elkövetett súlyosabb bűncselekménynek: a kormányzósértés-

nek. Ezért pedig büntetését a törvényszéktől már elvette és ezért csak akkor lett volna büntetendő, ha a súlyosabb bűncselekmény a közlés által valósult volna meg.

Kóbor Tamásnál viszont nyomatékosan súlyosbító körülménynek vette a bíróság, hogy tudatosan segédkezett Beniczkynek és készségesen tette számára lehetővé más bűncselekmény elkövetését. Enyhítő körülménynek vette Kóbor tisztes hírlapírói múltját, továbbá azt, hogy a bíróság előtt volt erkölcsi ereje hibája elismeréséhez és hogy minden felelősséget magára vállalt.

Sztrache Gusztáv főügyész mindkét ítéletet megfelelőbbé tette. Ugyancsak felebbezett Kóbor is — jogi képviselője, dr. Baracs Marcell útján, a bűnösség megállapítása miatt.

Ferdinand király és Mária királyné Kisenevben

Bukarestből jelenti a Rador: Ferdinand király és Mária királyné holnap Kisenevbe utaznak, hogy résztvegyenek a mezőgazdasági kiállítás megnyitásán. A királyi párt a kormány egyes tagjai elkísérik.

Tegnap Mária királyné az automobilszerencsétlenség áldozatává lett Bloom grófné sírjára koszorút helyezett.

JEGYESEK figyelmébe

de azokéba is, akiknek még jegye nincs, ajánljuk első idej 6 felvonásos

Zigoto

burleszk szenzációkat
amely látható az

Atlantic

Apolló

HIREK

A mai zürichi nyitás

BUDAPEST 255—

BERLIN ... 12231 PARIS 2425—
NEW-YORK 51762 PRAGA 1535—
LONDON ... 2511— B. PEST ... 7260
BÉCS ... 7305

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinél szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyváradi fiókja (Hegedüs Hirlapiroda.)

* Uj prefektusi titkár. Dr Regman Miklós prefektus — a szabadságon levő Faur Mihály prefektusi titkár helyébe — Sabau Sámuel nagyszalontai szolgabíróát delegálta. Sabau Sámuel személyében egy szimpatikus és képzett közigazgatási tisztviselőt nyert a vármegyei prefektúra.

* Földgázra akadtak Baján. Bajáról jelentik: Baján, egy ház udvarán kuttatás közben, harminc méter mélységben földgázra akadtak. A földgáz meggyújtva tizenkét méteres lánggal égett. Tovább kutatnak.

* Idegfájásoknál, reumánál, köszvénynél, elhárásodásnál, cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyul. Az anyagcsere-zavarok gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a „Ferenc József” vizkurák nagyon szép eredményre vezetnek. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

* Magyar szintársulat Olaszországban. Budapesti tudósítónk: Andor Zsigmond, szegedi színigazgató, engedélyt kapott az olasz kormánytól arra, hogy társulatával a jövő évi április 3-ától 17-éig Fiumében, majd Velencében két hétig vendégszerepeljen. A háború óta ez az első engedély, amit Olaszországban, magyar szintársulatnak adnak.

* Összmunkások bálja a Kath. Körben. A műsor pontosan fél 9 órakor kezdődik.

* Uj középiskolai inspektor Kolozsváron. Az Estilap kolozsvári tudósítója telefonálja: A Regman Miklós dr.-nak biharmegyei prefektusá rórtént kinevezése folytán megüresedett középiskolai inspektori állásra Candrea tanárt nevezte ki a közoktatásügyi miniszter.

* A Kehrling-Kelemen-párt megverték az indiaiak. Budapesti táviratunk jelenti: Az India-Magyarország tennismérkőzésnek újabb szenzációi vannak. Tegnap a férfipárosban a Jacob-Sal-pár megverte a Kehrling-Kelemen Aurél-párt 6:4, 4:6, 9:7, 7:5 arány A Fyze-Takács verseny 6:3, 6:3 arányban Fyze javára áll; (a sötétség miatt félbemaradt.) A Magyarország bajnokságában Grodzianke (Prága) győzött Oláh (MAC) ellen 6:2, 6:1 arányban. Magyarország női bajnokságában Friedleben (Berlin) győzött Botkáné (MAC) ellen 6:1, 6:0 arányban.

* Ügyészek látogatása a városi rendőrségen. Ma délből megjelentek a rendőrségen dr Fildan Emil főügyész, dr Sovrea Valér vezetőügyész a nagyváradi ügyészség másik két tagjának kíséretében. A látogatás alkalmával a gyorsított bünvádi eljárás szabályait beszélték meg, majd Cattan Aurél bemutatta az ügyészség tagjainak a rendőri bünyügyi osztálynak vezetőit. Az ügyészség tagjai ezután sorra felkeresték az egyes rendőrségi tisztviselőket hivatali helyiségeikben, majd a rendőrség fogházát látogatták meg.

CSIPKE-brendítéstől olcsón vállal
FISCHER-szalonn Str. Hagedu (Hármás-u.) 10

* A GUTENBERG DALKÖR MATINÉJA. Szeptember 13-án szép sikerűnek ígérkező matiné rendeznek a nyomdászok dalkörükkel karöltve. Csak helyeselték ezt az irodalmi nivón álló matiné, mert már a múltban is igen élvezetes műsorral léptek a közönség elé, amely mostani délelőttjükön sem fog semmi kívánni valót hagyni maga után, annál is inkább, mert a legválogatottabb szereplők fogják tehetségük legjavát adni. A vezetőség nem kímélve az anyagi áldozatot, csak-hogy a közönség fokozódó igényét kielégítse. Meghívót ez alkalomra nem bocsátott ki a rendezőség, miért is ez uton hívja meg a város közönségét, a dal- és kultúrtestületeket, valamint mindazokat, akik a vasárnapi délelőttöt kellemesen szórakozva óhajtják eltölteni. Belépti díj nincs, azonban a műsor tetszés szerint megváltható.

* Szabászati és kalapkészítő tanfolyam a nyári szünet után szeptember 10-én megnyílik. Növendékek mintakészítményei a Rimanóczy-utca 13. alatti kirakattal láthatók. Beiratkozókat naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig fogad Orbán Sándorné, a szakiskola vezetője, Rimanóczy-utca 13. szám.

* Olcsó társas kirándulás Párisba. A Wagons-lits társulat nagyváradi ügynöksége (a Hegedüs Hirlapirodában) közli, hogy a francia vasutakkal és más érdekeltségekkel való egyetértésben társas kirándulásokat rendez Franciaországba és pedig nemcsak Párisba, hanem a francia földnek azokra a vidékeire is, a melyek szépségben világszerte páriukat ritkítják. A társas utazásnál egy-egy résztvevő költsége lényegesen kisebb, mint egyedül való kirándulásnál. — Feltételek megtudhatók a Hegedüs Hirlapirodában.

BABÁNKELÉNYÉLT IZTÉSESEN KÉSZÍT A
FISCHER-szalonn Str. Hagedu (Hármás-u.) 10

* Registru Special Registru Personal Lista de vanzare. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Ára 15 lei.

* Rácz Gusztí teljes zenekarával ma, szombaton és holnap vasárnap az „Elite” kávéházban hangversenyez.

* Női és férfi angolifonnes kesztyűk érkeztek az Old Englandba.

* Összmunkások bálja ma este a Kath. Körben.

LEITNER MÁRTON R-T-nál dalainak, balladák, poulpienek, zefírek mélyen leszállva.

* BEIRATÁSOK A LAPOSSY ZENEISKOLÁBAN. (Simeon Stefan v. Bethlen utca 20.) szeptember 3-án kezdődnek. Ugy a hegedű mint a zongora tanszak áll: 4 alsó, 3 középső és 4 felső osztályból. Az elméleti és kamarazene órák látogatása kötelező. Volt növendékek hozzák magukkal múlt évi bizonyítványukat, mások felvételi vizsgát tesznek. Beiratási díj 120 lei, tandíj havonta 240 lei.

* Aki bármily textilárut, angol ruha és télikabátszövetet, fehérneműt, selymet, bársonyt, szőnyegeket stb. előnyösen és olcsón akar vásárolni, az keresse fel a HELLAS R-T. részletáruháza Str. Avram Jancu (v. Kossuth)-u. 14., ahol mindent megkaphat 20 heti, vagy 5 havi részletfizetésre.

Uri és női kelengyeket legszobben készit
FISCHER-szalonn Str. Hagedu (Hármás-u.) 10

* Művészi fényképfelvétel Kertész fényképésznél. Bulevardul Regele Ferdinand 2. szám. Bazar épület, feljárt színház oldal, volt Molnár műterem.

Selejtes harisnyák

óriási mennyiségben ismét érkeztek

Abrahámhoz Rimanóczy-u. 4.

Bolgár fakeskedő telefonja 859.

* A TINCA (Tenkei) autóbusz érkezési és indulási állomása Alexandrii (Teleky)-utca és Vitéz-utca sarkán lett megállapítva. Előjegyzések eszközölhetők Kenyeres és Engländer divatárucégnél, Piata Unirii (Szt. László-tér) 1.

SZSE

Sátmar

MAKKABEA

1. hó 6-án

a Rhédey-kerti Sporttelepen
d. u. 5 órakor első osztályú
bajnoki mérkőzés.

Bródi: Rembrandt fejek 150 Lei

x Flegmann Ármín cég szövet és szörme felöltő ujdonságai megérkeztek. Olcsó árak.

x Elutazók figyelmébe: Kisenew és bucuresti mintavásárra szóló kedvezményes vasúti jegyeket válthat a Hegedüs Hirlapirodában.

MOZI

ooo

— Zigotto. A köztudat a „burleszkkomikusok fejedelmé” címet adományozta az emberiség eme jötevéjének. Ismeri őt mindenki azokból a két felvonásos burleszkekből, amelyeket még a legkomolyabb ember is végig szokott nevetni. S most képzeljük el, hogy Zigotto egy egész estét betöltő 6 felvonásos burleszkben lép elénk, hogy mi minden lehet itt! Csak egy kis szemelvényt adunk a darabnak témájáról, ebből is elég messzemenő következtetést csinálhat és nyervehet arra nézve mindenki, hogy itt aztán alaposan fel kell figyelmeztetnie minden elemi csapás ellen, mert bizony itt 2 órán keresztül nevetni, kacagni, s ha szabad így magunkat kifejezni (röhögni) kell. Zigotto szerelmes, de szíve választotta őt elutasítja. A körülmények őt az esküvő napján szíve választottjának hálósobájába sodorja, s itt aztán, hogy mi minden történik, azt nem lehet elmondani, azt csak elképzelni és végignézni lehet! Egy tény! Jól, nagyon jól fog melettelni mulatni mindenki, s nagyon jól fog esni ebben a gondterhes időben 2 órára a mindennapi gondoktól megszabadulni.

Rómába utazók

kedvezményes vasúti
jegyet válthatnak a
Hegedüs Hirlapirodában.
Társas utazások
a világ minden részére.

**Habig és Tress kalap-ujdonságok
megérkeztek. Róth M. Utóda. Telefon 184.**

A váradai törvényszék ítéletindokolása a csempészésért elítélt lelkész pörében

Felesége tizenhárom esztendeje előhalott, három kisgyermek pedig hiába várja az apát: tömören összefoglalva ez a helyzete H. A. református lelkésznek, akit a váradai törvényszék tegnapelőtt csempészés vétségéért egyévi fogságra ítélte.

Az ítélet elhangzott és mi sem állhat távolabb tőlünk, mint az, hogy a bíróság verdiktje felett kritikát gyakoroljunk. De az eset, a maga nyers valóságában némi gondolkodásra késztet, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy nem az első már, amely a vámtörvény revíziójának szükségességét mutatja. Hiszen csak nemrégiben tárgyalták ugyancsak Nagyváradon egy dúsgazdag regáti földbirtokos csempészési pörét, amely abból az egyszerű és mindenkiel megtörténhető tényből áll elő, hogy a földbirtokos távirati hívásra súlyos beteg leányához akart utazni a Tátrába és a leány szanatóriumi költségeinek fedezésére párezér francia frankot vitt magával. A halmi vámnál elvette tőle a pénzt. Következett a vámjegyzőkönyv és az elmarasztaló ítélet: egy évi fogság.

A H. A. lelkész ügyében tegnap meghozott ítélet most kezünkbe jutott, indokolása kimondja, hogy a bíróság abszolút bizonyító erejűnek vette a vámnál szerkesztett jegyzővet, amely ellen maga a vádlott sem emelte a hamissági kifogást (inciere in fals.) Románia legkiválóbb jogásza, köztük Mierlescu, az összes európai vámtörvények alapos ismerője, aki a román általános vámtörvényt kommentárral kísérve kiadta, és Paul Negulescu egyetemi tanár, abszolút jogász-szakértő, egyértelműen megváltoztatandónak tartják a törvénynek különösen azt a szakaszát, amely a vámhivatali közeg által felvett csempészési jegyzőkönyvet abszolút bizonyító erejűnek deklarálja abban az esetben, ha a vádlott a hamissági kifogást nem emelte. Már most ki az, aki a vádlottak padján ülve ezt a kifogást megmeri tenni? De még inkább revízióra szorulónak tartják a fentebb idézett jogászok a vámtörvénynek azt a szakaszát, amely a vámosnak az elkövetett értékek egyharmadát helyezi kilátásba, jutalom gyanánt. E paragrafus esetleges következményeinek fejtegetése szinte fölösleges is.

Feltűnő különben az ítélet indokolásában a következő passzus:

— A védelem hivatkozott arra a pénzügyminiszteri rendeletre, amely szerint csempészési jegyzőkönyv csak akkor szerkeszthető, ha előzőleg a vámtisztviselő felszólítására az utas írásos nyilatkozatban jelentette ki, hogy nincs nála elvámolni való, már pedig H. A. lelkésztől ilyen nyilatkozatot

nem kértek. A törvényszék bár elismeri, hogy tényleg van egy ilyen miniszteri rendelet, mindazonáltal úgy véli, hogy ez a rendelet nem lehet integráns része sem a vámtörvénynek, sem a törvény végrehajtási utasításnak, ezért a vámközvegek csakis a vámtörvény és a végrehajtási utasítás értelmében kötelesek eljárni.

H. A. védelmét a Táblán értesülésünk szerint T. A. C. a. Roman ügyvéd, aki az első fórum előtt is képviselte, fogja el látni.

Még három napig tart a román-országi bizottság tanácskozása

Bukaresti tudósítónk táviratozza: Tegnap reggel tartotta második ülését Tighinában (Bessarabia) a román-országi bizottság. A bizottságnak nem kevesebb, mint harminc ügyet kell megvizsgálnia, legnagyobb részben a Dnyeszteren titokban való átkelésre vonatkoznak ezek az ügyek. A tár-

gyalások eddig az engedékenységgel szellemében folytak. Egy nap alatt tizenhat kérdésre vonatkozóan sikerült megállapodni. Valószínű, hogy minden kérdésben ez lesz az eredmény. A bizottság munkálatai még 3-4 napot fognak igénybe venni.

Hitvány, nyomorult pénz!...

Egy kurzus-politikus támadása a nagy magyar költő ellen

Soha mulatságosabbat! Ó, ez a Nachkriegs-humor! Az embert a hideg törő, görcs áll a vékonyába és keserű zokogás rázza a nevetéstől...

Juhász Gyula a nagy magyar költő kénytelen volt bíróság elé állni. Dobay Gyula volt kurzus főispán sajtó útján elkövetett becsületsértés miatt pört indított ellene, mert egy ébredőgyűlés után a költő cikket írt és ebben a cikkében a főispán urat, a hangos ébredővezért többek közt levitézlett kormánybiztosnak nevezte. A szegedi törvényszék el is ítélte Juhász Gyulát, a magyar irodalom büszkeségét, s most felebezés következtében az ítéletábla foglalkozott a pörrel.

Ezen a tárgyaláson Dobay ur — van-e ki e nevet nem ismeri? — vakmerően támadt rá a szelíd poétára:

— Ez az ember — rikácsolta a népevezér, — ez az ember nem érdemel kiméletet, tisztán a rosszindulat vezette, hitvány, nyomorult pénzért írt...

Juhász Gyula pénzért írt. Hitvány nyomorult pénzért írt.

A pénz valóban hitvány, nyomorult és talán ez is egyik döntő oka, hogy a szegedi költő számára nem kívánatos jószág. Juhász Gyula drágálatos, izes magyar igék, égi zenék örök ajándékaival halmozta el nemzetét és szép életének delelőjén szerzetesi szegénységben álmódja rimeit. A kurzus politikusi azonban, akik nemzetüket azzal szolgálták, hogy link kortesjelszavak bengáli fényével szédítették és lázították minden demokratikus gondolat ellen a tömegeket, istenem, a kurzuspolitikusok sohase képzeltek gazdagsághoz jutottak a nyugtalan évek alatt. Végzett főispánok és bukott képviselők szerencsésen megalapozták egzisztenciájukat és a hitvány, nyomorult pénz igazgatóságai

tantiemek, províziók és járulékok alakjában ömlik jólszabott zsebükbe, nyugdíjakról, kegydíjakról, új pozíciók busás illetményeiről nem is szólván. A költő? A költő azonban egy hitvány, nyomorult katedrát sem kap középiskolai tanárságának szegény diplomája mellé.

Juhász Gyula írt — pénzért! Soha ilyen klasszikus rágalmat. Juhász Gyula valamikor itt élt Váradon, közöttünk, velünk. Civilprofesszor a premonstratokránál. Jaj de szerény kis tanár, megjelene a meghívást hocsánatkérés. Persze, hogy az irodalmat tanította, Petőfit tanította, Aranyt tanította, Vajdát Jánost tanította, Adyt. És mert a tanári fizetés a megélhetésre édeskeves volt, Juhász Gyula kedve szerint is, újújságíró munkát vállalt. Út pedig a szerkesztőségben a hosszú, sánta asztalnál, velem szemközt, minden nap, minden este és irt briliáns napi híreket és mérges vezércikkeket és irt aktuális strófákat és irt véres riportot; éjszaka meg a dél-afrikai háború rémes fejezeteiről gyűlte a táviratokat: a költő remek bur-párti kopfokat szerkesztett és extatikus lelkességedett a szabadságharc vezéréért.

Es amikor a lap kiadójától a szerkesztőség részére fizetésemet kértem, Juhász Gyula nem értette, mért legyen több gázsija, mikor ugyanannyit dolgozik, mint azelőtt.

— Aztán mit veszek én plusz harminc koronán? A kosztommal meg vagyok elégedve, pikoló kapucinert csak kettőt szívelek huszonnégy óránkint, cigarettát nem kell, három spriccer is elég, ruhát nem varratok...

Es a plusz harminc koronát odaadta a házmester kislányának. És általában nem értékelte, nem is ismerte a pénzt. Ha gázsín volt és a pici falusi bukszája meg-

telt bankóval, cseresnyét vacsorázott ötért, ha üres volt a bugyelláris, levesen kezdte, kecségén át sajtig meg se állt este a Kispipában. És hol két-három korona volt a borral, hol tíz korona, hol két fillér. Fogalma se volt a pénzről ennek a drága nagy álmódónak, aki sohse járt a földön. Mohácsi Jenővel, Juhász Gyulával irtunk hárman kis egyfelvonásosokat, amiket együtt adtak a vidéki színházak. A leszámolásnál Juhász is pár száz koronát kapott. Mindjárt át is nyújtotta a kóristáknak, igyanak egyet az egészségére.

— Nekem nem kell. Nem pénzért csináltam...

Nem ismerte a pénzt, nem is szerette. A hitvány, nyomorult pénz. Ugy látszik ezt a jó szokását isten őszintesége mindmáig megtartotta. Bizonyos — ha az ellenkezőjével rágalmazzák.

M. m.

Nyílt levél

Oradea-Mare város és Biharvármegye mélyen tisztelt közönségéhez!

Nagyarányu elfoglaltságunk közepette, ezúton kívánjuk leróni hálánkat, őszinte köszönetünket a mélyen tisztelt vásárló közönség minden rétege részéről ugyszólván tüntető formában nyilvánított hűség és ragaszkodásáért, nagyáruházunk iránt tanúsított lankadatlan bizalmaért, melyet velünk szembe aránylag rövid idő óta spontán módon nyilvánított.

A ragaszkodásnak, a föltétlen bizalomnak ez a frappáns megnyilvánulása olyan magas kitüntetés, melyet a gondos kereskedő kell, hogy mindennek fölébe helyezzen.

Midőn tehát mélyen tisztelt, mindenkor nagyrabecsült vásárló közönségünk részére ezúton leghálásabb köszönetünket kifejezzük, nyílt közvetlenséggel kijelentjük, miszerint minden adandó alkalmat megragadni kívánunk abban az irányban, hogy előlegezett bizalmát a végtelenségig birhassuk.

Örömmel jelentjük, hogy már a legközelebbi időben alkalmunk fog kínálkozni arra, hogy minden egyes nagyrabecsült vevőnknek, bevásárlása alkalmával kellemes meglepetéssel szolgálhassunk.

Egyszersmind van szerencsénk közölni, hogy a legújabb őszi- és téli újdonságok, párisi, londoni és bécsi divatmintákban, ugymint: Női- és férfi kabátszövetek, női kosztüm-szövetek, női pongyola-szövetek, kabátselymek, ruhaselymek, jemperselmék, továbbá az összes kelengyefelszerelési cikkek már rakatára érkeztek, s azok eladását megkezdjük.

Kovács Testvérek

nagyáruház, Sas-passage

Hermann kárpitos műhely megnyílt a Sas-passageban

Figyelem!

Az őszi idény közeledik!!

Ha érdekeit komolyan szívén viseli, ruházati anyagokban szükségletét a város legrégibb és igazán szolid áruházában

**Leitner
Márton**

Rt.-nál

Str. Nicolae Jorga

5

Telefon-interurban 413

szerzi be.

Cégünk 40 éves multja garancia, hogy áruink minősége, tartóssága és olcsósága versenyen felüli.

**Leszállított árainkról
íme némi tájékoztató:**

90 cm. Madepolam ..	36
9/8 Webe	48
9/8 Kelengye vászon ..	58
80 cm Ágynemű kanvasz, megbízható mosó	46
Shottis pamut szövet ..	38
125 cm. széles női gyapjú cheviotte costumre és ruhára minden színben	160
110 cm. kockás ruhaszövet, kitűnő minőség	98
140 cm angol kelme női kabátira és costumre	236

Raktárunkat újlag felszereltük spárga és gyapjú

futókkal

valamint a külföld legkittenőbb minőségű **boucle, tapestry velour és argaman** fajtájú abgépást **szőnyegekkkel!**

Nagy választék férfi és női

kelengye-vásznakban,

ágygarnitúrákban, függönyökben és hencsertakaróknak!

Férfiöltöny

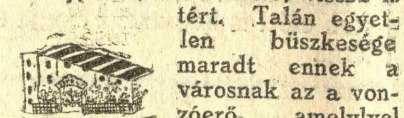
és raglánszövetek, valamint costum és felöltőkelmékben pazar választék!

Ékezőgarnitúrák és cernavásznak raktáron

Költözik a Pál-vendéglő

Másfélmillió lejért új házat vett a tulajdonos

Nagyvárad minden időkben az idegenek Mekkája volt. Aki idegen egyszer ide betette a lábát, aki egyszer, csak egyetlen egyszer ment az esti villanyfényes színházi térségre és meglátta a színesen kavargó tömeget, hallgatta a négy kávéház négyféle muzsikáját mindig valahogy visszavágyott ide, s bizony, ha csak tehetette, vissza is tért. Talán egyetlen büszkesége maradt ennek a városnak az a vonzóerő, amelylyel annyi érző lelket tudott magához láncolni. Más városnak is volt szépsége, amelyre szívesen gondolt vissza az ottjárt idegen, de Várad valami olyan különös melegséggel ölelte magához az idevét, mint anya a gyermekét. Már a nyolcvanas években a bécsi zengerajóktól a trieszti osteriákig egyaránt énekelték a *Fahren wir nach Grosswardein*-t, amellyel kétségkívül — valamelyik ittjárt artista áldozott Várad emlékének. És Várad rá is szolgált erre a nagy szeretetre, valami különös hajnal derengett itt az emberekre.

A város régi öltözkészletét lassan-lassan levetkőzte, nem lehetett új, modern találmánya a világnak, amellyel az életet elvisehetőbbé lehetett tenni, hogy Váradon az visszhangra ne találjon. Színháza minden szezonban kiröpített egy-egy országos tehetséget, amikor még vidéken nem igen tudták mi a mozi, itt már vígan élvezték a kinematográfot, az orfeum szót másutt még csak hallomásból ismerték, amikor itt éjfélig tartó előadások voltak, no és a kávéházak, a várad kávéházak, a Royalban töltött egy-egy éjszaka andalító emléke évek multán is visszacsendült a lelkekbe.

Csak egygyel volt itt baj mindig: itt, ahol minden földi jó megvolt, nem akadt — na mondjuk ki — egy olyan jóra való étterem, amely méltó módon versenyre kelhetett volna Kassa, Kolozsvár, Pécs vagy más vidéki városok hívósabb restaurantiáival. Hát nem mondjuk akadt egy-két jó falat itt is — de ha idegen vetődött közenk, inkább csak kávéházakba vittük. És ebben valahogy nem is a vállalkozókedv volt a hibás. Érdekes, de balkézrel nyult hozzá mindenki az efajta vállalkozáshoz.

Most pár esztendő előtt egy szerény, csendes kis vendéglő vonta magára a figyelmet. Egy törekvő fiatalember szerény kérések közt megcsinálta a Pál vendéglőt és a kis polgári berendezésű hely rövidesen Várad legjobb éttermévé nőtt. A pár szobából álló helyiség már rég kevésnek bizonyult, egy-kettőre az egész házat lefoglalta, de még így sem tudta kielégíteni a meglepő frekvenciát. Ami nem is csoda, hiszen a Pál vendéglő messze földön híres volt. Bukaresttől Bécsig híre ment a Pál vendéglő konyhájának. A kissé demokratikus berendezésű éttermet estéről-estére

Nagyvárad legelőkelőbb publikuma töltötte meg.

A kis vendéglő életében most nevezetes fordulóponthoz érkezett. Gorsi József, a Pál vendéglő tulajdonosa ugyanis tegnap irta alá a szerződést, amelylyel másfélmillió leierért megvásárolta Kálmán Ernő Ciorogariu püspök (Uri) utca 13. számú házat. Ide fog költözni a Pál vendéglő és a pompásan berendezett uriházban s a szökökutakkal ékes angol parkban egy minden eddiginél nivósabb éttermet fog nyitni.

A szerkesztő üzenetei

K. L. Helyesen figyelte meg, hogy a Szerkesztői üzenetek után nemcsak gyerekleányok és fiúk, hanem meglelt korukak, sőt öregek s nemcsak tudatlan vagy féltmüvelt emberek, hanem tanult, képzett és egészen műveltek is kérnek és kapnak tőlünk tanácsot. Ennek pedig a mi készségünkön kívül, amellyel olvasóinkat minden tekintetben kiszolgálni törekszünk, elsősorban az az oka, hogy senki a saját dolgaiban nem lehet mindig csálhatatlan bíró, mert az ember önmagával szemben rendszerint elfogult vagy szenvedélytől elvakult. Ezért az okos emberek is — vagy talán leginkább ezek — jónak látják, hogy fontosabb ügyeikben mások véleményét és tanácsát kikérjék. Ilyenkor jól esik minden embernek, ha tudja, hogy van egy teljesen érdekelte nélkül ítélkező tanácsadó hely, ahová minden feszélyezés nélkül bátran fordulhat legbensőbb ügyeivel, mert meg lehet róla győződve, hogy teljes őszinteséggel, minden érdek nélkül adják a lehető legjobb tanácsot. Így tekintettük s így kezeltük mi az ön ügyét is.

Modern. Ha a jelenkori francia irodalommal meg akar ismerkedni és tudni akarja, hogy milyen eszmék teremnek most Nyugat-Európában, úgy ajánljuk, rendelje meg az Europe című francia nyelvű folyóiratot (kiadja: E. Rieder & Cie, Éditeurs, 7, Place Saint-Sulpice, Paris VI.) Előfizethet rá a Hegedűs Hírlapiroda utján is.

Idegen szó. Makrobiotika — a hosszú életéről, annak eléréséről szóló tan. Görög eredetű szó: makros = nagy, bios = élet. Egyébként, ha az idegen szavak értelmével tisztába akar jönni, nagy haszonnal forgathatja Radó Antalnak „Idegen szavak szótára” című munkáját.

Olvasó. 9764. A Párisban üléselő világbékekongresszust nem hivatalos szervek tartják, hanem azok az úgynevezett világbéke egyesületek, amelyek jóval a háború előtt alakultak a különböző országokban a béke ügyének előmozdítására. Ez egyesületek nemzetközi szervezetének egyike legkiválóbb munkása volt Giesswein Sándor, a győri prelátus-kanonok, aki két évvel ezelőtt halt meg és aki épen a nemzetközi békemozgalomban kifejtett munkásságával örökké maradandó nevet szerzett.

magának.

Mintavásár. Céget nem ajánljunk. Ellenben ajánljuk, hogy figyelje szorgalmasan az Estilap hirdetési rovatát.

Bankár. A lengyel pénzegység, a zloty „arany”-at jelenti.

SPORT

Megkezdődnek a bajnoki mérkőzések. Az őszi bajnoki labdarúgó mérkőzések sorát holnap a Bihorul-Egyetértés meccs nyitja meg a Károly trónörökös pályán. A mérkőzések külön érdekessége lesz, hogy Micsinai cencertcsatár, aki közel egy esztendője nem vett részt mérkőzésen, ez alkalommal lép először újból a pályára.

Kedden délután fél 6 órakor egy igen élvezetes sporteseményben lesz része Nagyvárad sportközönségének, ugyanis ekkor fogja összemérni erejét a tiszta munkásokból álló vasas csapat a Törekvéssel, mely hisszük, hogy lesz oly érdekes, mint a Nac-Törekvés mérkőzések. A beléptidíjak mérsékeltek, mivel az egész jövedelem a Munkásotthon alapjára lesz fordítva.

Nyitlér

Délelőtti autójárat Nagyszalontával.

10 órakor indul az Alexandrii (Teleki)-utcaról az autóbusz Szalontára. Menetidő 1 óra. — Díj személyenként 80 Lei. — Jegyeket a Hegedűs Hírlapiroda árusít. Tel. 458

Harisnyók, keztyűk, fehérneműk szolid olcsó árban BLEIER divatházban Sospassage

A Gutenberg Dalkör matinéja a Kalh. Körben szeptember hó (3-ikán) d. e. fél 11 órai kezdettel

Tábla-ablaküvegek

asztaloknak és építészeknek nagyon olcsón szállítunk.

GYARI LERAKAT!
Kartelen kívüli árak!

FRATU KOMLÓS TESTV.
Oradea-Mare—Nagyvárad
Str. N. Iorga (Zöldfa-u.) 13 sz.
Telefon 372.

Olcsó és elegáns
GYERMEKCIPOK „CARMEN”
gyermekcipőszalonban, Str. L. Vulcan, (Nagy Sándor-u.) 4

DAYRAL & TAUBER LTD LONDON

Anglia legnagyobb divatszövet cég romániai vezérképviselője és ióraktára:

Deutsch Posztóáruház Str. Avr. Iancu (Kossuth-u.) 1.)

Nagyvárad, meghalok!

Megszakadt telefonbeszélgetés megrázó története

Hirsch Sándor ügynök kedden délutáni ügyeiben Szatmárra utazott. Mult héten Csikban és a románban járt, pár napot töltött felesége oldalán, aki nemrég életét első gyermekének áldozta. Két boldog nap után a férj utazására, kissé fejfájósan, kénytelenül, a háborúból hozott gránátoktól kintzotta. Ez a betegség szűnőben volt, de néha újult erővel lépett fel. Hirsch sokat szenvedett, több is voltak panaszai, de az életerős férfi hamar napirendre szokott térni a maga bajjaitól.

Kedden Szatmárról táviratban értesítette feleségét, hogy egy rózsát, valami régi függő ügyét hozta, közölte, hogy Mármaroszigetre utazik.

Mármaroszigeten egy napig volt, aztán visszatért Szatmárra, ahol üzletfelei már várták. Amint várta feleségének táviratát, válasza egy fontos kérdésre. Hirsch tegnap két ízben beszélt telefonon a feleségével. Előbb üzletkései voltak a cég számára, azt az asszonyka vett át, egy rózsát üzlet irodájában. Ez délután történt. A beszélgetés befejezése előtt Hirsch lelkére kötötte feleségének, hogy ma délelőtt 11 óra között ismét várja.

Okvetlen jelentkezni fogok, mondom mikor mehetek haza, a fejemmel nem vagyok egészen rendben.

El tizenegy tájban hozta a közönséget. Hirsch volt a telefon és felesége hallgatta. Szó szerint néhány tréfás üdvözlést mondott, aztán a gyerek érdeklődött:

Szeretném, ha minél előbb mehetnék — mondotta — bosszúságom van és idegesem.

Ugyan mi értelme van...

Nem tehetek róla, a fejem... közömbös szó és most kis zavar. Az asszonyka idegei hallgatózott, de mintha elszármazott volna, a vonal a földdel melegezett, zörgött, dörömbölt. Valami távoli hangok. Helyet a kapcsolat:

Vagy kedves? — hallatszott a hangja.

En vagyok, valami zavar

Nem tudom, én nem tudom, tudom.

Mi az? Alig ismerek a hangot.

Nem jól van ez így... nem mi ez... Istenem, istenem, nagyon rosszul... Angyám meghalok...

Az asszony sikoltott. Aztán a kagyló néma volt. Sem válasz, hiába minden. Itt a beszélgetés megszakadt. Mi történt még nem lehet tudni. Az asszonyka és hozzátartozói több táviratot küldtek, telefonon nem kaptak még érthető választ.

Az asszonyka a legközelebbi vonattal Szatmárra utazik, hogy megtudja, történt férjével, aki lehet, hogy elment az apparátusnál, de a legrosszabb eset is történhetett.

Az asszonyka, a damaszkus nagy városban legelősebben LEITNER MARTON Rt.-nél

A régi Várad romantikus esztendei

EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANO

(26)

A régebbi városatyák közül derűs fényvel merül föl az emlékezetben dr. Radó Ignác képe. Nagystilusu, európai fő, kiváló érték egy város tanácskozási testületében. Az előkelő gavallér állandóan a külföldet járta, rajongott a képzőművészetért. Elsőrangú kritikus is volt és egy vidéki barátja kastélyában a kilencszázas évek elején felismert egy pompás Claud Lorraint a lomok között. Ennek a nevezetes felfedezésnek híre külföldi művész körökbe is eljutott, a festményt pedig a Wanderbilt-galéria számára vásárolták meg párisi ügynökök. Radó Ignác élénk szerepet vállalt a közéletben. A közgyűlésen főképpen kulturális problémák érdekelték. Egy utazása alkalmával hirtelen betegség támadta meg és az orvosok elkerülhetetlennek tartották a trepanációt. — Nagybeteg sietett Németországból Budapestre, ahol Herzl professzor operálta:

— Nem lesz súlyos a műtét — igyekezett megnyugtatni a tanár a beteget — kis koponyalékelés, egy hét múlva talpraáll.

— Nem félek professzor úr — szölt a műtőasztalon Radó Náci — az operációtól nem félek, de kérem amit az agyamban látni fog, arról ne szóljon senkinek. Végre is az egyveglőm az üzletem, s az üzleti titkaimat félttem.

Szegény Radó Ignác is fiatalon, váratlanul ment el.

A talentumok sorában robusztusan állotta meg a helyét dr. Sarkady Lajos, aki gazdasági és szociológiai készségével tett kiváló szolgálatokat. Felszólalásai mindig az események erejével hatottak. A legkomolyabb kérdések igazgatók, holott az agysejtjeiben verssorok bujkáltak. Sarkady Lajos valamikor népszínműveket írt és egyik finom, kedves kis drámájának emlékeztetői sikere is volt a színpadokon.

Dr. Várad Zsigmond

A tehetségeknek ebből az orchesteréből finom, mély dallammal zendült ki egy hegedű férfias, megrázó erejű szölgama. Valóban egy nemes, grandiózus hangszer büvöletét asszociálja dr. Várad Zsigmond tündökletes emlékezte. Várad történetirójára vár a szép feladat, hogy a város európai centrummá fejlődésének megfelelő méltatásánál apró részleteiben rajzolja meg Várad Zsigmond korszakos szerepét. Valóban, kivételes férfiak kö-

zül is fejjel emelkedik ki ez a mi nagyszerű emberünk.

Diabolikus erővel törte, repesztette már a vidéki kereteket, amikor élénk döbönt a kis város lomha porában a menykövekkel játszó fiatal óriás. Első megmocnása már a Tehetség teljes ornátusában való jelentkezése volt.

A közgyűlésen kiméletlen, kemény tábor állt szemben a pártjával. De csak a pártjának voltak ellenfelei. Várad Zsigmond elkápráztatta, megszelídítette és meghódította az embereket: barátokat és ellenfeleket. Irigyei hogyan lettek volna lángoló tehetségének és országos sikereinek? Szidták bizony, ahol lehetett, rágták, ahol lehetett — de csak intramuros. Itthon, egymás közt le-

szedték róla a keresztvizet, cibálták a nimbuszát: zsugori, garasos, kizsákmányoló, pénzimádó. De a mindig úton lévő várad ember idegenben a felhőkig emelte, s rossz volt annak, aki Váradon kívül kisebbiteni próbálta. Mert „a mi Zsigánk” volt ő.

Szeretni — szeretni talán nem lehetett — egészen. Egészen talán ő se szeretett senkit. Valami láthatatlan fagyos kéz nyult ki az egyéniségeiből, ha melegebb érzéssel közeledtek szívéhez. Valami fázós hipersztéziával zárkózott el a melegebb indulatok elől. De becsülni senkit se lehetett jobban és méltóbban. Tudta, hogy szidják, szapulják. Sokszor finom, szőke bajuszába mosolygott s az ő sajátos tréfálkozó pátozával mondogatta a görög filozófussal:

— Üssetek, csak emlegessetek...

(Folytatom.)

Rablók garázdálkodnak a lezuhant Zeppelin roncsai között

— Az Estilap eredeti távirata —

Newyorkból jelentik: Amerikaszerte nő még ma is az izgalom annak a borzalmas szerencsétlenségnek a nyomán, amely a Shenandoah kormányozható léghajó-óriást érte. A halottak pontos számát még nem lehetett megállapítani.

A katasztrófa okainak megállapítására a színhelyre bizottságot küldtek ki, amelynek munkája nehéz, mert a léghajó darabjait több helyen kifosztották és az ellenőrző órákat és a magasságmérőket ellopták.

Százötven bányász halála egy japáni bányarobbanásnál

— Az Estilap eredeti távirata —

Tokióból jelentik: Japánt tegnap megint rettenetes sorscsapás érte, amely méreteiben nem éri ugyan el a földrengés tragédiáját, de ez is megrázó és részvétet keltő. Ez alkalommal bánya-szerencsétlenség borítja gyászba Japánt. A koreai Teihakui-bányákban robbanás történt, amely 150 bányász életébe került. Igen sok munkást súlyos sebesüléssel hoztak fel a beomlott tárnából. A mentési munkálatok még tartanak és azt hiszik, hogy még vannak halottak a tárnakban.

Bűnvádi följelentés egy várad lakásügyben

Erdekes ügyek a rekviráló-bizottság előtt

A várad lakásrekviráló bizottság tegnapi ülése ismét érdekes dokumentumokat szolgáltatott a várad lakásnyorúságról. Egyfelől a lakásaik fölötti szabad rendelkezést óhajtó háztulajdonosok, másfelől az elhelyezkedni nem tudó köztisztviselők, megannyi furcsa összeütközést produkált a bizottság előtt, amely dr. Regman prefektus elnöklésével ülésezett.

Azok közt a közhivatalnokok közt, akik sehogysem tudnak lakáshoz jutni, egyike a legrégibb igénylőknek dr. Kovács Miklós nagyvárad táblabíró. Több meddő kísérletezés után most dr. Halász Ákos közjegyző Ciorogariu (Uri)-utca 5. szám alatti lakásának elrekvirálását kérte, azon a címen, hogy Halász repatriálni készül. A tárgyaláson azonban a közjegyző jogképviselője közölte,

Boray és Andriská

Nagyvárad legrégebbi szücs és szörme nagyáruházában Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut.) 8. szám alatt

Szörmeáruk nagyválasztékban Hosszu sil bunda 11.000 leitől

hogyan Halász Ákosnak eszeágában sincs repatriálni, viszont Weisz háztulajdonos ügyvédje felmutatta a szabályszerű bérleti szerződést, amely bizonyítja, hogy a lakás nem üres. A bizottság erre való tekintettel nem rekvirálta el a lakást, hanem felfüggesztette az intézkedést mindaddig, amíg a közigyűző csakugyan el akarja onnan költözni.

Hamis aláírás a vétiven.

Weisz Pál szabó augusztus 20-án annak rendje és módja szerint kibérelte Orbán Ignác Rimanóczy-utca 12. számú házában egyik lakását. A bérleti szerződés után lefizette a pénzügyigazgatóságon a szükséges illetéket, majd tudomásulvétel végett bemutatta a szerződést a rekviráló bizottságnak is. Még el sem foglalta a lakását, amikor — szeptember 2-án — jelentkezett a háztulajdonosnál egy kapitány és bemutatta a bizottságnak június 5-én kelt határozatát, amellyel a lakást számára rekvirálta. A háztulajdonos nagyot nézett, nemkülönben Weisz Pál is, viszont a kapitány — korábban szerzett jogára való hivatkozással — el akarta foglalni a lakást. Amikor aztán a lakáshivatalban megnézték az aktákat, találtak egy vétivet is, Orbán aláírásával, amely azt látszott igazolni, hogy a háztulajdonos a rekquirálásra szóló határozatot idejében kezébe kapta, tehát a rekquirálás — felebezés hiányában — közben jogerőssé vált. Igen ám, de a háztulajdonos kijelentette, hogy ő a határozatot sosem látta, s hogy a vétiven szereplő aláírás nem az övé, azt valaki csak ráhamisította. Dr. Rozvány Jenő ügyvéd után ezért ismeretlen tettes ellen okirathamisításért bünvádi feljelentést tett az ügyészségen, viszont a bizottságtól kérte a rekquirálás felfüggesztését.

A bizottság fel is függesztette a rekquiráló határozatot és a maga hatáskörében is elrendelte a nyomozást annak megállapítására, hogy ki hamisította rá Orbán nevét a vétivére.

A polgármester háza.

Dr. Bucico Koriolán polgármester azzal a kéréssel fordult a bizottsághoz, hogy Porumbului (Péter)-utca 9. szám alatti házában bocsásson rendelkezésére két lakást, mert vidékről Váradra költöző rokonait szeretné azokba elhelyezni. A bizottság megállapította, hogy a szóbanforgó lakásokban köztisztviselő lakik és erre való tekintettel felhívta a polgármestert, hogy igényével majd akkor jelentkezzen, ha a köztisztviselő-lakók elköltöznek.

Kilakoltatás után rekquirálás.

Nem kevésbé érdekes a következő eset. Raics Gusztáv közalkalmazottat nemrégiben — összeférhetetlenség címén — bírói ítélettel kilakoltatták a Str. Cogalniceanu (Váradi Zsigmond)-u. 46. számú házból. Most aztán Raics ugyanannak a lakásnak az elrekquirálását kérte a bizottságtól arra való hivatkozással, hogy köztisztviselő és — szegény ember lévén — nem tud más lakáshoz jutni. A bizottság természetesen elutasította a kérését és felhívta Raicsot, hogy keressen magának másutt lakást, amit esetleg le lehessen rekquirálni.

Leszállítják a miniszteriumok tisztviselőinek rangját

Fontos változások január elsején a közigazgatásban

Bukaresti tudósítónk táviratozza: Tudvalevő, hogy a kormány nemrégiben egy bizottságot nevezett ki, amelynek feladata az, hogy minden miniszterium adminisztrációját újja szervezze.

A tisztviselőket illetően ez a bizottság elhatározta, hogy a miniszteriumok nagyrészeben fel fog oszlatni egyes ügyosztályokat, illetve egyeseket beolvaszt más ügyosztályokba. Igen sok magasrangú tisztviselőt „lefokoznak”, amit úgy kell érteni, hogy nem lesznek vezérigazgatók, (direktor general), hanem csak igazgató (director) az ügyosztályok élén. Azonban ezeknek fizetése olyan

lesz, mint a vezérigazgatóké mostan. Egy fokkal lejjebb szállítják minden tisztviselő rangját egészen a segédigazgatóig (impiegat). Vezérigazgatójuk csupán az autonóm üzemeknek lesz, tehát: a postának, a társaságoknak, a jövedékeknek, az állami létezőknek stb. Ezek az intézkedések 1926 január 1-én lépnek életbe és mint a Cuvantul írja, már is nagy elégedetlenséget keltettek a tisztviselők körében. — Megjegyzi a Cuvantul, hogy a kormány januárig meg fog bukni, tehát a tisztviselői rangleszállítás tervéből aligha lehet valami.

Tizenhárom különböző méreggel pusztította el magát egy ápolónő

— Budapesti tudósítónktól. —

A pesti Fásor-szanatóriumban ma délből szerelmi bánatában öngyilkosságot követett el Szikora Ilona ápolónő. Husz gramm 20 százalékos kokainoldatot, majd

13, eddig ismeretlen méreg tartalmú port vett be.

Miután a porokat bevette, leült búcsulevelet írni. Élek nevű barátjának írta a levelet, amelyben azt hangoztatja, hogy szerelmi bánata üldözi halálba.

A levél első része értelmese és szép betűekkel van megírva, a méreg hatása alatt úgy az írás, mint az értelem egyre homályosabb lett:

„Érzem, hogy a halál küszöbén vagyok... Látom a halált... De még van annyi erőm, hogy neked írhaszak...”

Jóval kuszáltabb írással így folytatta a levelet:

„Végem van... Elhagy az erőm...”

Még tovább is akart írni, olyan

gyöngye lehetett már, hogy a ceruzát nem tudta megnyomni és az írás tovább nem olvasható.

A szanatóriumbeliek a szobából kihallatszó hörgésre lettek figyelmesek. Benyitottak és eszméletlen állapotban találták az ápolónőt. Azonnal ápolás alá vették, de már késő volt és a leány néhány perc múlva meghalt. Megállapították, hogy a mérgeket a szanatórium gyógyszerárából szerezte. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

MEGNYILT
újonnan a

8981

Leikovits Herman
Rekord kalapgyár

cipő, kalap, fehérnemű-üzlete
Str. Nic. Iorga (v. Zöldfa-utca)
Kömlyös-ház

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

Registru Special
Lista de vânzare

15
hitelesítve
Lei füzetként

Kaphatók a SONNENFELD papíráruházban

Mielőtt **BUTORT** vásárolna, **DANIBERG és WALDNER** butornagyáruházban
tekintse meg Wallerstein Ferenc Utódai Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 19. sz.

Nógrádi József
angol és francia uriszabó
Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10. Kizárólag
csak angol anyagból dolgozik.

Házhelyek eladók

Strada Fűzes-utca és Fácán-soron. Rendkívül olcsó árak és kedvező fizetési feltételek.

1970

Ertekezhetni Topsálnál
Lázár Gy. (v. Uri-utca)

Tudatjuk, hogy társultunk s ma
nül berendezett

uriszabó üzletünk

a Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut), Piébania-templom palotájában úgy angol, mint külföldi szövetekkel felszerelt

megnyitottuk

Araink olcsók. Részlet-árak

Darabont és Szikszó

* Exotikus madarat foglalt

párisi templomtornyban. távirat jelenti: Tegnap délután rendőrfőnökségnek arra az

lyára, ahová a talált tárgy kell beszállítani, egzotikus

darat hozott egy rendőrfőnök Ciyan madarat, amelyent a St. Philippe Római templom

nyán fogták. A templom e terében kevély lépekkel csodamadar, amely pulykához

sonlított és mikor sokan versenyeztek, felrebbent és rászállt templom tornyára. A nagy

let láttára odasietett egy rendőrfőnök, a tüzoltóságot

bat gondolni, a tüzoltóságot

sitette. A tüzoltók tolvajok

kusztak föl és foglyul ejtettek ritka madarat, amelyet azt

rendőrszem beszállítottatott gazdátlan tárgyak hivatalában

annak rendje és módja szerint jegyzőkönyvet vetek föl. A

leírása ez: Ismeretlen fajta amely hízott jérce-pulykához

sonlított, tollai fehérek, fejét pettyezettek, csőre fekete és

lehetősen nagy, gyöngén hű közepén nagy szarvképző

lábak rendkívül erősek, felelősen hasonlítanak a pulyka lábához

Petit Parisien lefénnyépezte csodamadarat és megmutatta

képet egy természettudósának nyomban ráismert, hogy (orvszarvu madár.) Ez a

Titokzatos gyilkosság a Sötétágon

Megölték ma hajnalban egy fiatalembert

minden napnak megvan a maga szenzációja. Vannak emberek leg egyszerűbb problémáit vér nélkül már megsemmisíthetjük. A háború utáni szörnyű epidémiája ez. Most medtem kell megállnunk egy ember véres hullájánál.

reggel 7 órakor a pályaudvar rendőrségén jelentették, hogy a pályaudvar egyik mellékútjánál, a Sötétágon

egy meggyilkolt fiatalember véres hullája fekszik.

pályaudvari rendőrség azonnal megérte az esetet a rendőrség ügyletén, ahonnan bűnt szánt ki a helyszínre. Megállapították, hogy

meggyilkolt fiatalember Kiss Gyula 20 esztendőszéves segéd, aki a városi vasút szűkebb munkájában dolgozik.

Ma este 5 órakor ment el a pályaudvar és az éjszaka folyamán megérte haza szülei lakására és ott érte a támadás. Ekkoriban még nem tudni, hogy a gyilkosság vagy más természetű gyilkosság történt.

Nagyvárad Estilap munkatársai egy időben érkeztek a helyszínre a rendőri bizottsággal. A helyszínen a szőlőhegy egy-egy emberei állják körül a hullát. Az ut szélén, közvetlenül az árok fekszik a véres hullát. A meggyilkolt tagokkal,

közvetlenül a gége felett 10-15 cmtr.-nyi hosszú nyílás, amelyet teljesen beidőztetve megakasztották.

A rendőri bizottság tagjai Anca és Pop József rendőrkapitányok, valamint dr. Popa Dezső városi tisztiorvos a hullát vizsgálják. A tisztiorvos lefoglalja a meggyilkolt ruháját és megállapítja, hogy az elvérzés okozhatta. Átvágta a nyakat.

Hogyan fedezték fel a gyilkosságot?

János gyámunka ma reggel 6 órakor munkába igyekezett. A Sötétághoz érve észrevette az ut szélén egy véres foltot. Ijedten állapította meg, hogy régi ismerőse Kiss Gyula asztalos fekszik az árokban. Azonnal hívták a rendőrséget. A rendőrség megérkezett és megállapította, hogy a gyilkosság a környék lakosai

között történt. A gyilkosság híre hamarosan szétterjedt és a városban mindenki tudta, hogy ma hajnalban megölték a fiatal embert. A rendőrség megérkezett és megállapította, hogy a gyilkosság a környék lakosai között történt.

Rablógyilkosság?

Anca rendőrkapitány utasítja az egyik rendőrt, hogy vizsgálja meg az áldozat zsebeit. A rendőr lehajol, egymásután kutatja át a zsebeket: collstok, kis fésű, zsebkendő, dohánytárca, zsebkés, de pénznek semmi nyoma. Kiss Gyulának heti 600 lei fizetése volt a villamostelepen, pénteken délután kapta ki a fizetését és e pillanatban egy bani sincs nála.

Felmerült hát az a feltevés is, hogy az áldozatot a sötét, elhagyott úton kirabolták.

Pár lépésnyire az áldozat hullájától az egyik rendőr összetépett levelet talált. Összeszedték az átázott papírszeleteket, hátha valami nyomra akadnak, de hamarosan kiderül, hogy a papírszeletek régebben hevernek az uttesten. — Annyi bizonyos, hogy hozzátartozói péntek reggel óta nem látták Kiss Gyulát.

A rendőri bizottság hamarosan befejezi munkáját, dr. Popa tisztiorvos magyarázza az újságíróknak a sérülés természetét, elmondja, hogy

a gyilkosságot valamilyen rövid, éles tárgyval követhették el. A gyilkos többször szurkálta az áldozatát a fele és a gége felé teljesen átmeztette.

A rendőrség nyomban erélyes kézzel látott a gyilkosság kiderítéséhez. Egymásután idézik be Kiss Gyula munkatársait, barátait és azokat, akikkel a legutóbbi 24 órát együtt töltötte.

Mit mond az apa?

Kiss Lajos vincellér a meggyilkolt fia atyja összetörtén áll a holtteste mellett. A megrendülés szinte apatikussá teszi:

— Nem volt ilyen jó gyerek az egész környéken — mondja. Tegnap

reggel hat órakor ment el hazulról munkába és azt mondta, hogy este később érkezik haza, mert valami gyűlésre megy.

Nem tűnt fel, hogy nem jött haza, mert ez máskor is előszokott fordulni. Ilyenkor mindig valamelyik barátja lakásán alszik. Nem szót ohahaza semmiről, hogy valami bántja, komoly haragosa talán nem is volt. Említette ugyan, hogy egyszer egy mulatságon összeszólalkozott két fiatalemberrel, de ennek sem ő, sem mi nem tulajdonítottunk fontosságot. Pénteken mindig rendesen haza szokott jönni, mert ilyenkor kapja meg a heti fizetését.

Beszélnék a barátok

Csák János fiatal asztalos segéd a villamos vasút műhelyéből elmondja, hogy tegnap este öt órakor Kiss Gyulával együtt jött el a munkából, a Kispiacon elváltak egymástól, Kiss azt mondta, hogy a nagyalomásra megy, ott találkozik valakivel.

Nagy István munkás régebb óta dolgozik együtt Kiss Gyulával, egymás mellett laknak a hegyen, többnyire együtt szoktak a munkából hazatérni.

— Tegnap este akkor láttam utoljára Kiss Gyulát — mondja Nagy István — mikor a műhelyből elmentünk. Ma reggel, mikor munkába jöttem, az úton megpillantottam a véres hullát, rögtön rendőrré szaladtam. Bejöttem a műhelybe és itt társaimtól a következőket tudtam meg.

Kiss Gyula tegnap munka után kocsiába ült és kiment a Makk Hetes vendéglőbe. Itt rövid ideig tartózkodott, majd a Karger vendéglőbe ment, ahol körülbelül éjfélig együtt ivott Galambos Lajos, Lőrinc László, Zsurkuc János társaságában.

Éjfél felé Varga Mihály hegyi-kos távozott a vendéglőből, kocsiába ült és elhajtott, majd kisvártatva Kiss Gyula itt otthagyta a társaságot. Gyalog indul utnak hazafelé.

Regman prefektus maximálni akarja a husárakat

A váradí ármáximáló bizottság ma déli 12 órakor ülést tartott a városháza tanácstermében dr. Regman Miklós prefektus elnökletével. Az ülésen megjelent Peter Julián közigazgatási vezérfelügyelő is.

Benedek Aladár terjesztette elő javaslatát a husárak maximálásáról. A hatósági állatorvossal történt megegyezés alapján javasolta, hogy a marhahús árát a következőképpen maximálják. Első osztályú marhahús 32 lei, másodosztályú 28 lei, harmadosztályú 26 lei.

— Nem hiszem, hogy rablógyilkosság történt volna, hiszen a kocsi költsége, meg a mulatozás felémlesztette azt a kis pénzt, ami nála volt.

— Hogy bosszúból történt volna a gyilkosság, azt sem hiszem. A szerencsétlen nem volt kötekező természetű. Haragosa is alig egy-két fiatal munkás volt.

Egyszer egy mulatság alkalmával a Béla kertben összeszólalkozott néhány barátjával és akkor össze is verekedtek.

Mást nem tudok róla. A titokzatos gyilkosság igazán lomboz tartja a környék lakosságát, de senki sem tud a nyomozás számára még támpontot sem nyújtani. A rendőrség bizakodó abban, hogy a gyilkost még a mai nap folyamán sikerül kézrekeríteni.

Az áldozat hulláját az olasz tea mető halottas házába szállítják, ahol ma délután négy órakor dr. Sovrea Valér vezetőügyész és Starrak kapitány jelenlétében dr. Gerő Sándor törvényszéki orvos megejti a boncolást.

Felborult egy gyorsvonat

Ujabb vasúti szerencsétlenség Franciaországban

Eddig négy halottat találtak

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Tegnap délután 4 órakor érkezett a hír Bordeauxból, hogy az a gyorsvonat, amely Bayonne-ből indult, Lue és Ychoux között kisiklott és a kocsi legnagyobb része felborult. Majdnem valamennyi vagon összetört és eddig 4 halottat ástak ki a romok alól, 15 utast súlyosan megsebesülve szállítottak kórházba.

A romokat a késő éjszakáig sem sikerült eltakarítani és valószínű, hogy a romok alatt még több hullára fognak rátalálni.

Két miniszter jön a váradí mintavásárra

Mához egy hétre nyílik meg a nagyváradí Kereskedelmi Csarnok mintavására, amelynek a rendezőség odaadó munkája eleve is fényes sikert biztosít. Deutsch Imrénének a rendező bizottság irányítójának és Faragó Rezsőnek a Mosse-cég váradí fiókja vezetőjének fáradságot nem ismerő tevékenysége lehetővé tette, hogy ma már egy eladatlan hely sincsen a Csarnok termeiben. Valamennyi

kiállító a legválogatottabb árucikkkel vonul fel a mintavásárra. Különösen feltűnő lesz a Nagyváradí Vasöntőde és Gépgyár sátra, ahol miniatűr gépmockelleket láthat majd a közönség.

A Nagyváradí Estilap munkatársa úgy értesül, hogy eljön a mintavásárra Mosoiu közmunkaügyi és Chirculescu népjóléti miniszter is.

olcsóért vegye meg női kalapját KLEIN SIMON

cégnél Veiszlovits-ház Park-szálloda alatt

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó közlési díja

4
lei
A legkisebb
apró
hirdetés
40
lei

LEVELEZÉS

PISTA! Még mindig beteg? Javuljon meg. A vasárnapi viszontlátásig is gondol magára. G. 218

ILKA. Milliő üdvözet. Arany Terézia. 219

MINDENEM! 13-ról kelt drága leveled a harmadik, mit nagy örömmel kézhez vettem. Ugyanazok az érzelmek és gondolatok töltöttek el állandóan, mint téged, mindig csak rád gondolok. Végülül örülök, hogy jól vagy egészségesileg, csak az fáj, hogy neved napján sok jókívánságomat nem tolmácsolhatom személyesen. Teljesüljön mielőbb, amit mindketten legforróbban óhajtunk. Milliő. 217

HÖLGYEK. Szeretném ha önök személyesen meggyőződnenek arról, hogy milyen szép divat szövetek, posztók, selymek, harisnyák, béléseink és vászoneműek szerezhetők be olcsóbban, mint bárhol a Piata Regina Maria (Bémer-tér) Kertész Reclam Áruházában. — E cég a tisztviselőknek is a bevásárlási forrása. 1710

LAKÁS

EGY szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakást keresek az Egyesülési-tér közelében. Címeket a Sonnenfeld-nyomda portájához kérek. Ny

ELADÓ, kiadó, csere lakását 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi Strada Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 171

EGY szobás, konyhás lakást három-négyezer lei lelépésért keresek. Cím: Hegedüs Hirlapirodába kérek. 101

HAZIGAZDAK figyelme! Jó házbér ellenében keresek 1 szoba, konyhás, mellékhelyiségekből álló lakást, lehetőleg a központ közelében. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 69

EGY szoba, konyha mellékhelyiségekkel, butorral vagy anélkül lelépésért átadó. Galamb-utca 11. 142

ÜRES szobát műhelynek magas bérért keresek. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 202

MAGAS házbérért 2 vagy 3 szobás modern lakást keresek, csakis házigazdával tárgyalok. Cím: „Házigazda” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 104

A nagyváradai bőröndáru és táskagyár

Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18 szám a att gyári helyiségében az összes gyártmányait detailban is engr os gyári árban árusítja regie felszámítás nélkül
A garantált vulkan libre 50, 55, 60, 65, 70, 75
bőröndök árai nagyság centiméterekben. Árak: 542, 596, 650, 705, 758, 814

HASZONBÉRBE kiadó három szoba, konyha, speiz, külön nyári konyha, nagy raktárhelyiség, istállóval, tűzfakereskedés telepengedélyezési joggal. Esteleg eladó is. Érdeklődni Oláhnál, Str Axenta Severu (Bém-utca) 6. sz. 114

ALKALMAZÁS

BUDAPESTI varrónő házakhoz ajánlkozik, angol és francia munkákat varr, izlésesen alakít, fiatal párhoz házi kisasszonynak is elmenne. Szíves megkereséseket kér. Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 89. 213

ZONGORA órákat adok kezdőknek. Ugyanott gyakorolni is lehet. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 38

ELSŐRENDÜ fehérnemű varrónőt keres Illésné, Püspökfürdőben. 216

SZÉP kereset mellett felvesszünk perfect románul beszélő, jó megjelenésű egyéneket, ösmert és közkedvelt termékeink eladására a Regátban való utazás céljából, csakis jó beszélő képességgel bíró és kaucióval rendelkező egyének jöhetnek figyelembe. Hadirokkantak, özvegyek előnyben. Bővebb felvilágosítást ad Ormay, Strada Dimitrie Cantemir (Beóthy Ödön-utca) 31. 214

SZOBALANYT, megbízhatót, ügyeset, azonnala keres Friedländer Ernőné, Strada Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. II. em. 210

VENDEGLŐI szakácsnőnek ajánlkozom, jelenleg Félix-fürdőn vagyok. Cím: Bihar étterem, özv. Laczkoczky Akosné, Félix-fürdő. 210

IRODABA ajánlkozik postatisztviselőnek, ki 2 évig ügyvédi irodába és 7 évig postakezelő volt, gépirásban, pontos pénztárkezelésben, irodai teendőkben jó jártassággal bír. Komán nyelvet is bírja. Szíves ajánlatokat kér a Nagyvárad kiadóhivatalába „Megbízható” jellegre. Ny

KERESÜNK perfect könyvelőnőt azonnali belépésre. Képzettségét és eddigi működését megjelölő ajánlatok, fizetési igényekkel „A. A.” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába küldendők. 212

HAZIKISASSZONYT, ki könyvebb házimunkát vállal, keresek. 209

UTAZÓ cipő szakmából Erdély s Bánátban jól bevett vezető, román, magyar, német nyelvismerettel szeptember 15-re állást keres. Szíves megkeresést a Hegedüs Hirlapirodába kér. 209

EGY jobb leány uri házhoz ajánlkozik mindenesnek. Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond-utca) 2. szám. 221

VASALÓNÓ és tanuló lány felvétetik Szabó kelmecstől, Str. Tace Ionescu (Körös-utca). 222

SUCHE eine verlässliche Weib zu drei Kinder molden am 7 ten Montag Rimanóczy-u. 7. Parier vom 10—12. Nachmittag 3—5. 223

EIN deutsches Fräulein zu 4 Jahrige Knabe gesucht. Bach, Str. Paul Chinez (Aulich-utca). 225

MUNKAS leányok könnyű munkára felvételnek. Halász Testvérek, Str. Cogalniceanu (Várady Zsigmond-utca) 16. 224

ADÁS-VÉTEL

VESZEK egyszerű, jó karban levő használt íróasztalokat. Rác Imre, Strada Alexandri (Teleki-utca) 2. I. emelet. 215

FRANCIA könyveket megvételre keresek. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 143

ELADÓ 410 magán, bér és kisebb házak 30,000-tól 8,000,000-ig. Házhelyek, szőlők, földbirtokok. Toma Józsefnél 9—12-ig, — 3—6-ig Strada Tace Ionescu (Körös-utca) 21.

KERESEK megvételre egy 10—12 HP. stabil benzinmotort, egy 40 amperes dinamót. Ajánlatok Stern, Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 1. 226

KÜLÖNFÉLÉK

ZANDER (GYOGYTORNA) intézet Strada Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 10. 208

GÉPAJOUROZAST olcsón és szép kivitelben készít Erbstein, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28. Ny

BUDAPESTEN két főiskolai hallgató tisztja, világos szobát keres. Címeket a Hegedüs Hirlapirodába kérek.

ISKOLAS leányt vagy fiút uric család elvállal. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 190

Gépauszorozási

géphimzést legszebben készítek. Strada Vlahuta 1912 huta (Szentjános-u. 29.

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít, galériákat és kézelőket legszebben mos és vasal 184

SZABÓ LÁSZLÓ

Str. Take Ionescu (Körös-utca) 1. Iók: Bazárépület, Bul. Reg. Ferdinand

Szücs- és szörme-árut legolcsóbban minden kivitelben

Andrássynál
szerezheti be. 1683

Str. Vlahuta
(Szt. János-utca 6.

FEST! TISZTIT!

Kalinovcsán
Zöldfa-passage 81

MOS 1404 VASAL

HERBST órák és szerelés

Regina Mária (Bémer)-tér 1. Ezüstért, aranyért, briliánsért magas árat fizetek. Órákat, ékszereket olcsón javít, jóállás mellett.

Szemüvegeket olcsón árusítok

x Mielőtt elutazik, hívja 458-as telefont és kerjen felvilágosítást utazására vonatkozóan

VEGYILEG

tisztít, mos. vasal

BORGOS

vegyszerkészítés

Bazár-épület. Színház mellett

Olcsó, szolid bevásárlási lehetőség

SZENZSKI MIKLÓ

Áruház a Sas-passage.

Harisnyák, fürdőeressz, ernyők, hárneműek, csipkék, gomb, szal, mindenféle divatárak nagy választékban.

Fényképészeti cikk

Ozv. Petri Árpád

egregőbb látszerész üzle. ében a 10k. — Stepper cukrászda mellett 1690 Bulevardul Regele Ferdinand

TEAVA

tescheni módra helyben naponta frissen készített

kiloja 140 Lei
1 csomag 16 Lei

Kapható kizárólag: a Fiumei kávéházhoz tartozó cégnek. Rály gyümölcskereskedésében Stepper cukrászda mellett (Teleki-utca) és a készítőnél Farkasnál Str. Saguna No. 16.

ESŐERNYŐ

legolcsóbb a készítőnél

Rosenberg Testvérek

Str. N. Iorga (Zöldfa-u.) 8

Behuzás, javítás gyorsan kész

UTAZIK

Előbb jött be a

HEGEDÜS

Hirlapirodában

és kérjen felvilágosítást utazására vonatkozóan

Sonnenfeld Adolf-nyomda